

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za trosmesatno 80 Din. Članil sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, cene posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3173

Upravitelji narodnih šol in naturalna stanovanja.

Služba šolskega upravitelja je brez dvoma tako važna in odgovorna ter za dober prospek šole tako pomembna, da bi morali izbirati za upravitelje narodnih šol le najboljše in najposobnejše učitelje.

Sposoben in vesten upravitelj ni samo voditelj šole v ožjem pomenu besede, on zastopa šolo pred narodom in je duhovna vez med šolo in ljudstvom. Po dobrem in vestnem upravitelju pridobiva šola in učiteljstvo ugled in spoštovanje med narodom.

Da je mogel šolski upravitelj vršiti svoj težki in odgovorni posel z uspehom, je bil od nekdanj delezan poleg častnega naslova tudi nekaterih, čeprav skromnih materialnih dobrin. Vsi upravitelji so že od nekdanj uživali posebne (voditeljske) upraviteljske doklade, ki so jih odmerjali po številu razredov. Poleg tega pa so uživali tudi brezplačna naturalna stanovanja v šolskih poslopih.

Bili so to, kakor rečeno, sicer skromni poboljški, pa bili so, in marsikateri upravitelj si je s temi priboljški olajšal svoj težki gmotni položaj in se povsem posvetil napredku izročene mu zavoda.

Mnogi upravitelji so prav zaradi teh priboljškov vzdržali celo vrsto let v težjih in oddaljenih krajih in tako mnogo pripomogli k napredku in kulturnemu podvigu dotičnega kraja. Mali dodatek, ki so ga priznale oblasti poleg naslova, je rodil stotere obresti.

Z novimi zakoni so bile ukinjene upraviteljske doklade, uživali pa so šolski upravitelji še dalje stanovanja v naravi, za katera so plačevali stanarino, ki jo je določila po precenitvi stanovanja posebna komisija.

V največ primerih so bili krajevni šolski odbori mnenja, da pripadajo šolskim upraviteljem prosta stanovanja v šoli in to iz razloga, ker oskrbujejo šolska poslopja. Na naših šolah je to naziranje povsem pravilno, saj v največ primerih nimamo šolskih slug, ki bi skrbeli za red in dobro oskrbovanje šolskih poslopih. Nekateri mestne občine, ki nimajo naturalnih stanovanj, pa dajejo upraviteljem posebne doklade za upravljanje upraviteljskih poslov in šolskega poslopja.

Da bi prevzel nalogo oskrbovanja šolskega poslopja krajevni šolski odbor, ne bo menda nikdo pričakoval, kdor količkaj pozna prilike na kmetih. Ne mislimo očitati našim krajevnim šolskim odborom nedelavnosti ali celo malomarnosti. Može, ki jim je poverjena čast zastopnikov v krajevnem šolskem odboru, so navadno večji posestniki, ki imajo lastnih poslov in skrbi čez glavo, zato se ne čudimo, če store in pokrenejo le to, na kar jih opozori skrben in gospodaren šolski upravitelj.

V obče, posebno pa še v starih šolskih poslopih, naturalna stanovanja šolskih upraviteljev niso taka, kakršna bi morala biti vendar so se upravitelji z njimi zadovoljevali zaradi materialnih ugodnosti in pa, da so se lažje in nemoteno posvetili šolskemu delu. Potrpeli so s slabimi stanovanji, vpoštevajoč gospodarske prilike krajevnih šolskih odborov in so pogostokrat na lastne stroške popravljali in izboljševali ta stanovanja.

KUNST VILIM, učitelj:

Idealen radijski aparat za šole.

Kadar govorimo o popolnosti radijskih aparatov, imamo v mislih, odštevši vse preveč poudarjene novotarije na polju konstrukcije radijskih aparatov, predvsem vse one sestavine in lastnosti, ki jih danes amater ali bolje poslušalec zahteva od naprave, ki si jo misli nabaviti. Tu pa ne mislimo amaterja, ki ga ena dobra lastnost aparata n. pr. selektivnost, tako oslepi, da pozabi na vse drugo, na čistost in jasnost reprodukcije, niti na one, ki jim je elegantna izvedba nad vse, niti onih, ki hočejo svoj aparat naravnati z enim samim gumbom, temveč amaterja, ljubitelja glasbe, inteligenta in toliko poznavalca tehnične plati aparata, da se zaveda, da je kaos žic in sestavnih delov, kopicja kompromisov, ki jih je treba uravnovesiti in še potem podrediti mogočnemu Perunu ter raznim škratam in besom, ki sede v »visokofrekvenčnih« aparatih naših sosedov, in besom, ki škripljejo in zavijajo, da človeka ob aparatu mine potrpljenje.

Da kupec danes od trgovca preveč zahteva, je znano. Rad bi, da je aparat dosti močan, da je elegantno zgrajen, da je rokovanje enostavno, da seže tudi »preko luže«, da loči vsako stanico, da so upravni stroški majhni in — da je zastoj — pa še to na dvajset obrokov. Temu je mnogo kriva pretirana hvala v reklamah — saj v prospektu kar mrgoli krilatic: najpopolnejši, dovršen, na vrhuncu itd. in to o vsakem aparatu, kot da so ga poslali z nebes. Kdor se zanima

Z novo uredbo je določena odmera stanarine za naturalna stanovanja v državnih in samoupravnih poslopih in s tem ukinjena zadnja dobrina. Vsa naturalna stanovanja v šolskih poslopih se bodo precenila po številu sob in pritlikin po tabeli, ki je določena z ozirom na draginjske razrede. S to precenitvijo bo v največ primerih prekoračena višina stanarine, ki jo določa zakon o narodnih šolah za upravitelje in učitelje, katero so dolžne plačevati občine tam, kjer ni naturalnih stanovanj.

Kdor pa količkaj pozna naturalna stanovanja po naših šolah, ve, kako različna so glede velikosti sob in uporabnosti. Posebno v starejših poslopih so ta stanovanja manj prikladna, pogostokrat vlažna in nehigienska.

Zgodilo se bo, da bo plačeval upravitelj v stari šoli za majhno, nehigiensko stanovanje brez urejenih pritlikin prav toliko, kakor upravitelj v novi šoli za prostorno, v higienem oziru neoporečno stanovanje. To pa iz razloga ker se bo odmerjala višina stanarine le po številu stanovanjskih prostorov.

Po vaseh so pogostokrat nameščeni mladi samski učitelji in učiteljice kot šolski upravitelji, ki nimajo pohištva ali le najpotrebnejše in uporabljajo samo eno sobo. Če se bodo tem zaračunali vsi stanovanjski prostori, bodo njihovi prejemki tako znižani, da si bodo primorani poiskati cenejša samska stanovanja drugod in bo ostalo šolsko poslopje prazno in brez nadzorstva. Enaki slučaji bodo vplivali na šolske občine pri zidanju in prezidovanju šolskih poslopih v smislu § 173. zak. o nar. šolah, posebno na nižje organizovanih šolah. Zastopniki kraj. šol. odborov se bodo branili zidati s pritlikinami opremljena stanovanja z izgovori, da ni gotovo, če se bo stanovanje uporabljalo, ker so mladi, neporočeni upravitelji iz materialnih razlogov prisiljeni resignirati na udobna stanovanja in si iskati v vasi cenejših.

Že do sedaj so krajevni šolski odbori kaj radi odlašali popravila v naturalnih stanovanjskih šolskih upraviteljev. Bojimo se, da bo ta skrb v bodoče še manjša, saj se bodo izgovarjali, da ne morejo popravljati stanovanj, od katerih ne prejemajo stanarine.

Kakor je bilo do sedaj razveseljivo dejstvo, da smo imeli in imamo pretežno večino dobrih šolskih upraviteljev, tako je upravičena naša bojazan, da se bo vedno manj učiteljev potezalo za upraviteljska mesta.

Vse naštete in še druge, tu nenavedene okolnosti sigurno niso bile pred očmi naredbodavcu. Gotovo ni bil opozorjen na prilike, ki zadevajo šolske upravitelje in še prav posebno na to, da ne uživajo šolski upravitelji za svoje težko in odgovorno delo nikake nagrade in da so izgubili edini priboljšek, ki so ga uživali od nekdanj.

Uverjeni smo, da bodo merodajni činitelji upoštevali našteje tehtne in za napredek šole upoštevanja vredne razloge ter izvzeli šolske upravitelje od plačevanja stanarine v naturalnih šolskih stanovanjih, ker bo to le v prospek in napredek šole in narodove prosvete.

za aparat, si seve vzame v roko cenik, si napolni glavo s temi epiteti in milostno dovoli trgovcu, da mu predvaja aparat. No — in potem — Bog se usmili trgovca enkrat, kupca pa petkrat — saj izbira kot koza v rožah in končno navadno seže po izbirku.

V tak mučen položaj izbire bodo skoro prišle naše šole, oziroma njih upravitelji. Čim bo na razpolago potreben denar, bodo naše šole obsuli trgovci s ponudbami — pestrimi in lepimi, nenadkriljivimi. Ustavljali se bodo avtomobili — in sedaj? Kod? Kam?

Pri izbiri šolskega aparata, ki mora biti absolutno prosta, je treba pomisliti na to, da je med aparatom zasebnika in med šolskim aparatom ogromna razlika, ki se očituje predvsem v tem, da šoli aparat ne služi le v zabavo in pouk potom aparata — temveč tudi — in v tem jaz vidim večjo, važnejšo nalogo — v pouk o bistvu in sestavi radia samega. In ker nimajo šole tolikih kapitalov, da bi zmogle dva aparata — enega, najmodernejšega za sprejem in drugega morda enostavnjšega za razčlemba in pouk, bo treba najti med enostavnim in med najboljšim neko srednjo pot.

Naštejmo in premislimo malo lastnosti aparata, ki jih danes želi kupec zasebnik, ob koncu pa še one zahteve, ki jih stavi na aparat šola.

1. Prva — rekel bi laična zahteva je: čista in jaka reprodukcija. I privatnik — i šola mora zahtevati to od aparata. Jakost

Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode.

V nedeljo 15. t. m. ob 11. uri dopoldne priredi »Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode« velik koncert v dvorani hotela »Union«. Pozivamo tovarišice in tovariše, da s svojo vplivnostjo in lastnim obiskom pripomorejo do čim lepšega moralnega in materialnega uspeha pevskega zboru, ki si je pod težkimi okolnostmi in v socialno tako težko stoječem kraju postavil za nalogo, go-

jiti našo narodno in umetno pesem. S tem vzgaja mladino rudarja, jo zaposluje v prostem času in koristi njenemu zdravju, ker je dobiček namenjen za kriticke stroškov ferialnih kolonij.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani,
Ivan Dimnik, Josip Kobal,
predsednik, tajnik.

je lahko doseči, tudi čistost ni več problem, v kolikor ne nagajajo slabi, oziroma stari sestavni deli (žarnice, transformatorji itd.). Šole, ki imajo na razpolago tok, naj nabavijo aparate, ki se kurijo z izmeničnim tokom. Jakost lahko v teh primerih stopnjujemo poljubno. Čistejši pa so aparati, ki jih bodo imele večine šol, to so baterijski, pri katerih ni strojnega brnjenja, kakor je skoro pri vseh ostalih, posebno še, če je napolnjena elektrika slaba in pomanjkljiva. Štiricevne aparate zadostujejo skoro v vseh primerih. Zvočnik je seve poglavje za sebe in je težko reči, kateri so najboljši. Za govor je izvrsten dobro izbalansiran štiripolnik.

2. Druga zahteva je selektivnost. — Tu pa zapik! Povprečni aparati, ki jih danes srečavamo na trgu, niso selektivni — saj je selektivnost pri tolikem kaosu v zraku tudi težka stvar. Tu se čujejo glasovi, da šola ne rabi selektivnega aparata češ — saj poslušamo samo podnevi, in podnevi postaje ne uha-jajo druga v drugo. Nekateri trgovci oziroma zastopniki si žele šolskega radia predvsem zaradi tega, da bi prodali svoje zaloge aparatov starejše konstrukcije, ki današnjim nalogam niso kos. Zato oni, ki imajo v rokah tudi trgovino — od šolskega radia roke proč tako dolgo, da vas kompetentni faktorji sami poiščejo. Res je, da podnevi selektivnost ni važna, a pomisliti moramo, da je v šoli tudi učiteljski zbor, ki lahko tudi zvečer sedi pri aparatu, ki črpa iz njega znanje za svojo nadaljnjo izobrazbo in se razvedri v samotnem kotu daleč od inteligentov — daleč od kulturnih centrov. — In dohodki učiteljstva niso taki, da bi sam lahko nabavil drago aparaturu — čeravno so si mnogi odtrgali in so jo nabavili. Če ima »pravico« upravljati aparat, ima pravico tudi poslušati.

Selektivnost je torej važna. Aparat mora ločiti postaji, ki sta v frekvenčni diferenci 9 KH. To pa so zmogni le večina petcevni aparati, ki imajo v prvi stopnji preplet frekvenc Gre pa selektivnost tudi na škodo jakosti — tudi tu je treba neke srednje poti.

3. Tretja zahteva, da naj bo upravljanje aparata enostavno, pride v poštev le za starejše dame, za resnega poslušalca nima vplivne važnosti.

4. Četrta zahteva — zahteva po lepi zunanji obliki pri šoli odpade. Šoli je aparat stroj in ne kos pohištva — tudi estetska plat vzgoje s tem ni prizadeta.

5. Petič hočemo, da so upravni stroški za aparat majhni. Tam, kjer je na razpolago tok, so upravni stroški tako malenkostni, da skoro ne pridejo v poštev. Drugače je pri onih aparatih, ki so kurjeni z baterijami. Pri teh moramo računati vsakomesečno polnjenje (tudi če počiva) akumulatorja po 10 Din in vsako trimesečno izmeno anodne baterije za ceno ca. 150 Din. Vse leto bi porabili 3 baterije. Stroški bi znašali torej 570 Din. To je 10 knjig po 57 Din. Nič več in nič manj.

Šestič mora biti aparat poceni. Kriza povsod: Malo denarja malo muzike.

Sedmič in devetindvajsetič mora aparat, ki ga bo nabavila šola, ustrezati metodično didaktičnim zahtevam, mora biti model — poskusna lutka — igrača — aparat, na katerem se bodo učenci naučili, kaj je radio, kako aparatura deluje, kako se popravijo enostavne pogreške itd. itd.

Predpostavimo, da je učitelj (že zopet učitelj) veččak, vsaj veččak pri aparatu, ki ga ima pred seboj — in pogledjmo, kakšen bi moral biti aparat, ki bi ustrezal zahtevam in ali je konstrukcija takega »dvojčka« mogoča. Predvsem cilj in vzrok zakaj ta cilj.

Cilj: Učenec se mora na višji stopnji ljudske šole toliko seznaniti z aparatom, da bo poznal njega sestavo in funkcijo.

Vzrok: Enostavno zaradi tega, da v njem vzbudimo veselje in zanimanje. Saj smo opazili, da so v razvoju radia najprej segli po njem oni izobraženci, ki so poznali elektriko поблиže. Šele za njimi so prišli uredniki in poročevalci, dalje uradniki in nazadnje oni, ki imajo denar — in še ti zaradi mode. Čim smo učencu vcepili zanimanje, bo začel sam sestavljati, če smo ga v to metodično uvedli — in bo gotovo, čim se osamosvoji raje sedel k aparatu, kot da bi šel v krčmo. Na — takrat pridete tudi trgovci na svoj račun.

Zastavljeni cilj pa dosežemo le s premišljenim delom. V prvi vrsti moramo otroke, predvsem dečke, seznaniti s splošno elektriko

V funkcijo aparata samega pa jih uvedemo popolnoma tako, kot je to prinesel čas. Torej v prvi vrsti detektor, kjer je seve to mogoče. Kjer z detektorjem ni mogoče, takoj Edisonov poskus, žarnico — radiožarnico — avdion. Na ta avdion priključimo pozneje eno oziroma dve nizkofrekvenčni stopnji pred njega pa visokofrekvenčno ojačevalo.

Vse te enote morajo biti samostojne — samostojne tudi v aparatu, da zamorem iztakniti avdion, ga dati učencu v roko, da ga otiplje, da ga sam zopet vpreže. Šolski aparat bi moral biti torej grajen v stopnjah, v ločenih enotah, ki bi se zopet dale družiti z enostavnim stikom. Ena taka izvedba aparata bi bila morda ta-le:

Avdion. Na podlagi s frontalno ploščo je montiran avdion s pripadajočo tuljavo, kondenzatorjem (vrtinim), s potrebno mrežno skupino in reakcijskim kondenzatorjem.

Tuljava je valjasta, pokončna in navita v treh barvah, od katerih (rdeča) nam predstavlja nihajni krog oziroma del njega (rdeče zveze proti kondenzatorju) temnordeča v tej tuljavi je reakcijska, nekoliko odmaknjena, zelena pa antenska tuljava. Vsi spoji morajo biti vidni in pregledni. Da v sestavi tuljava ne moti, jo povežemo s kovinastim valjem. Kurilni upor naj bo palčast, ker je najbolj nazoren. Spoji so: Negativni skupni pol b o d i (je) bel — na kovinski podlagi. Plus pol je bel s črnimi povprečnimi kolobarji in vodi od žarnice proti levi strani podložne deske v zatikač in proti desni v puščico (zaradi stika v sestavi). Na desni strani se poleg puščice nahaja še anodna puščica, ki jo pri uporabi samega avdiona uporabljamo za slušalo, v sestavi pa vodi skozi dušilno tuljavo k prvemu transformatorju. Na levi strani podložja sta puščici za anteno in zemljo, oziroma za anodo visoke frekvence v sestavi in za njen odvod.

Visoka frekvenca je grajena slično — pregledno in jo je mogoče z enim samim pritiskom po železnih ali kovinastih tračnicah zapeljati do avdiona in mu dati z njimi pravičen stik.

Nizko frekvenčno ojačevalo priključim na sličen način na desni strani, in sicer eno transformatorično in eno uporno.

Enote lahko rabim ali vsako posebe ali v sestavi. Grajene so vse pregledno. Aparat stoji na mizici, v kateri so zatiči oziroma puščice, ki so v stalni zvezi z akumulatorjem in ostalimi baterijami, ki so shranjene v miznici sami in s tem skrite pred prahom. Aparat sam povežen s stekleno omarico — frontalna deska seve prosta in ga pokrijem z močnim blagom, da se ne praši.

Takega aparata danes na trgu ni, vsaj jaz ga ne poznam — bil bi pa za naše šole najpripravnější in najcenejši in bi z njim v najkrajšem času dosegli dva cilja — onega, ki so ga postavili početniki našega šolskega radia in drugega važnejšega, ki ga je hotela postaviti ta razprava.

Splošne vesti.

— Članske izkaze za šol. leto 1931/32. naj nemudoma dostavijo upravi JUJ, sekcija Ljubljana sledeča društva: Dolnja Lendava, Ljubljana — zah. del, Maribor — mesto, Maribor — desni breg, Maribor — levi breg, Murska Sobota, Šmarje — Rogatec, Šoštanj in Mežica (Dravograd). Dostavitev je nujna, ker ni mogoče drugače urediti administracije. Pošiljajte mesečne prijave redno in točno!

— Sprejem v višjo pedagoško šolo. Oni učitelji, ki so prosili za sprejem v višjo pedagoško šolo v Beogradu, a do 17. novembra še niso prejeli obvestila o sprejemu, naj se javijo za sprejem v višjo pedagoško šolo v Zagrebu.

— Praktični izpiti učiteljc. Na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru so bili od 6. oktobra do 5. novembra t. l. pod predsedstvom ravnateljice g. Kadunca praktični izpiti učiteljc. Izpiti so napravile sledeče: Jožica Praznik, Danijela Sprager, Ana Zupan, Ivanka Kranjčec-Bizjak, S. Frančiška Potočnik, Ana Šavpah, Evgenija Bizjak, Jožica Duh, Ana Torelli Vida Jamšek, Lidvina Mrovlje-Eiletz, Marija Rutter, Lucija Bajec, Jožica Starec, Roza Perčič, Magdalena Kramer, Marija Nachtigall, Ana Beranič, Kristina Klinc, Božena Muc, Justa Pipan-Starč, Friderika Klehofer, Zora Macarol, Jožeta Reven, Marija Plavšak Angela Sekirnik-Stopar, Marija Mlaker, Alojzija Verbek, Nada Bobič, Josipina Kavčič, Frančiška Ferenčak-Aleš, Franca Voljčak.

Ali ste že naročili pravilnike k zakonu o narodnih šolah, o zdravstvu in maloletnikih, ki so izšli v Učiteljski tiskarni leta 1931?

To je II. zvezek zbirke zakona o narodnih šolah, ki jo izdaja Učiteljska tiskarna. III. zvezek zbirke bo obsegal obči pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

To zbirko mora imeti vsak učitelj in vsaka učiteljica!

Cena broš. 36 Din, vez. v platno 45 Din. Naročite po dopisnici v Učiteljski knjigarni, Franciškaška ulica 6.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 16/I.

Izdela in prodaja
damске in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno.

En gros. En detail.

LISTEK

ALBERT ZERJAV:

Ljudsko-šolski parlament.

(Pravljijna zgodba iz našega podeželja.)

Takole po šoli so se sestali učitelji k domači konferenci. Ker niso imeli pisarne, so se zbrali kar v razredu in sedli za tesne klopi. Menda pet jih je bilo, šesti se je opravičil. Najbrže zaradi boleznih, ker je tisti čas davila gripa ljudi v vsaki drugi hiši.

Pa jih je razgovor napeljal na roditeljski sestanek... in so končno sklenili, da ga prirede prvo nedeljo v prihodnjem mesecu. Mislili so si: cerkev tišči naravnost k šoli in ljudje bodo že stopili čez šolski prag v razred. Saj bomo kratki s predavanjem, pol urice bodo naši ljudje že kako prestali v šoli po rani maši. Samo nekaj so učitelji bozabili pri svojem sklepu: določiti predavatelja. Pa so dejali čez dva tedna, da bi bil šesti tovariš najboljši predavatelj na roditeljskem sestanku, ker se zanima za novo šolo in ker je med vsemi že največ časa v kraju. No... in šesti tovariš se je vdal, najbrže tudi iz hvaležnosti, da ga ni španska pobrala...

Zarko solnce je prišlo tisto nedeljo v mesecu. Kakor roj čebel so se vsi ljudje iz cerkve... in moške so se postavili v širokem krogu okrog oznanitelja pred cerkvijo.

»Dobro, dobro, pa naj bo!« Pa še župana so dobili s seboj in par žensk... in hajdi vsi v šolo na prvi sestanek.

Kmalu se je napolnil ves razred pred odrom. Polnoštevilni učiteljski zbor je zasedel svoje mesto blizu prvega okna v razredu. Na oder je stopil govornik. Lepo je začel... in še lepše končal...

Ves čas napeto poslušanje od stavka do stavka in od minute do minute. Ljudje so že pozabili na zajtrk, ki jih je čakal doma v peči, tako zanimanje!... Od srca jim je govoril navdušeni tovariš o vsem in največ pa o ročnem delu, ki mu pravimo, rokotvorni pouk. Dobro so vedeli učitelji, da staršem nikakor ne gre v glavo, da učenci v razredu režejo papir, da mesijo ilovico in da delajo prave klopotce v šoli med poukom, ko vsega nekdanj ni bilo treba delati v šoli in to najmanj pred učiteljem. Toda danes? Kdo bi si neki mislil?...

— Umrla je v Beogradu ga. Persida V. Petrovičeva, soproga bivšega predsednika UJU g. Vlade Petroviča. Naše sozajle!

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobe blago tudi na obrake proti predložiti legitimaci.

— Kmetijski inšpektor pri kraljevski banki upravi, g. ing. Jos. Zidanšek, je daroval za nabavo učnih pripomočkov ubožnim učencem narodne šole v Špitaliču pri Konjicah 300 Din. Šolsko upraviteljstvo se za lepi dar v imenu mladine iskreno zahvaljuje.

— Nova velikopotezna nacionalna propaganda. Tiskovni urad ministrskega predstava je zapolnil skupno s »Putnikom« d. d. novo, zelo velikopotezno akcijo, da splošno upozna bližnje in daljne inozemstvo v industrijo, trgovino, obrtjo in poljedelstvo naše države, z njeno državno, mestno in podeželsko organizacijo, s stanjem njene umetnosti in znanosti ter z njenimi prirodnimi lepotami.

V to svrhu bo izdalo društvo »Putnik« skupno s Centralnim presburojem »Vodnik po Jugoslaviji« v štirih jezikih (v našem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku), 35 x 25 cm formata, katero delo bo brezplačno poklonjeno vsem vladarjem, vsem aktivnim ministrom vsega sveta, trgovskim zbornicam v vseh državah, vsem velikim bankam, industrijskim in trgovskim podjetjem v inozemstvu, tu in inozemskim knjižnicam in visokim šolam, uradom in organizacijam za tujski promet, istotako bo ta vod-

nik brezplačno poklonjen s strani uniformiranega organa potnikom I in II. razreda, ki prihajajo v direktnih vlakih iz inozemstva v Jugoslavijo in končno bo na razpolago v posameznih kupejih tudi potnikom III. razreda.

To delo, ki bo vsebovalo vse važne podatke o naši državi, izide pomladi l. 1932.

More se pričakovati da bodo pospeševali vsi prizadeti krogi to velikopotezno propagandno akcijo, ki je zelo velikega pomena za državne interese, posebno ker bo inozemstvo na ta način pravilno informirano o Jugoslaviji in ker se bodo navezali novi trgovski stiki z ozirom na veliko razširjenost tega dela ter se bo dvignil tujski promet.

Ostvarenje »Vodnika po Jugoslaviji« dokazuje, da tudi v propagandnem oziru ne zastajamo za drugimi evropskimi državami ter je treba samo toplo pozdraviti, da sta se Tiskovni urad ministrskega predstava in »Putnik« d. d. odločila za to akcijo.

Učiteljski pravnik.

OMEJITEV ODTEGOVANJA ZA DRŽAVNE TERJATVE OD PLAČ UPOKOJENCEV.

Finančni minister je pod št. 28.521/I. od 12. maja izdal naslednjo rešitev, katero zaradi velike načelne važnosti za vse upokojene državne uslužbence objavljamo v doslovnem prevodu:

»Dogaja se, da državni upokojenci zaradi napačnega uporabljanja zakonskih predpisov, s katerimi so urejene osebne in rodbinske draginske doklade, prejmejo iz državne blagajne več, kot jim pripada po zakonu in se mora zato z upravnimi prepovedmi na njihove pokojninske prejeme izterjati preveč izplačana jim vsota, zaradi česar pridejo taki upokojenci v težaven položaj, ker jim za življenje ostane manj kot polovica skupnih pokojninskih prejemkov.

Ker je v §§ 94. in 264. uradniškega zakona od 31. marca 1931. predpisano, da se za državne terjatve more po upravni poti staviti prepoved do 30% pokojninskih prejemkov, je dopuščeno v zakonu, da se ob predpisovanju upravnih prepovedi ne določi maksimalni odstotek.

Z ozirom na to, zaradi olajšanja gmošnega položaja takih upokojencev in v soglasju z g. predsednikom ministrskega sveta rešujem:

1. da se za poravnane pomotoma izplačanih vsot osebne in rodbinske draginske doklade more prepovedati 10% pokojnine in osebne doklade, neglede na velično državne terjatve, to pa samo v tistih primerih, kjer se je pomotno izplačilo upokojenca izvršilo brez njegove krivde, in

2. da se izvrši pregled že odrejenih upravnih prepovedi te vrste in se prepoved zniža na 10% pokojnine in osebne draginske doklade.

kvarjen šolski inventar. In krivec ni bilo malo!

Služaj ali kaj... pa je nanesel, da je bil med krivci tudi sinček tistega kmeta, ki se je tako moško postavil z resolucijo na prvem roditeljskem sestanku. Tako so poslali njegovemu očetu poziv, da plača pet dinarjev odškodnine. Toda... minule so že dolge počitnice in škoda se ni bila poravnana. Tudi očeta ni bilo na spregled v šolo.

Pa se je vendar zgodilo tako, da sta se drugo leto srečala pred pošto tisti kmet in šolski voditelj. Beseda je dala besedo:

»Kaj ne, gospod Gajšek, da ste dobili poziv, da plačate pet dinarjev odškodnine za klop. Saj veste, kako je bilo!... Vi ste še d. i. n. dolžnik, samo vi!... Najbrže ste pozabili na to, kaj ne?«

Na široko se je razkoračil s kratko mislijo:

»Dobro, dobro, toda plačal ne bom pa ne bom!«

»Pa zakaj ne?«, ga prestreže voditelj z vprašanjem

»Veste, gospod nadučitelj, ne plačam. Ko bo odpravljeno ročno delo v šoli, morda takrat, prej pa ne! Pridite in me rubite, če je res taka sila. To je moja beseda...«

Razšla sta se vsak na svojo stran. Kmet v svoji mogočnosti in voditelj s pravico v užaljenem srcu! Med njima je visel dolg petih dinarjev in tista resolucija s prvega sestanka.

In na zadnjem zborovanju so mi še povedali na uho, da še danes baje ni poravnani tisti dolg, čeprav je sedaj v razredu že nova klop. Peta v vrsti na desni strani! Tudi učitelj čaka na zaproseno in obljubljeno premešitev.

Da, vse je bilo tako kakor v pravljici... In pravljijne zgodbe so navadno silno poučne in zabavne reči! Tudi v današnjih časih.

† Mnogozasluznemu tov. Antonu Erženu v spomin.

Če greš dragi tovariš, od Sevnice proti Planini, zagledaš skromno šolsko poslopje na levi strani Zuborečnega potoka Sevnice ob rebri gričev Lisee. Na drugi strani ti blešči na precej visokem hribu Zabukovja fara Sv. Lenart. Tu sem je zanesla rajnkega Toneta pot v jeseni leta 1885. Po štiriletnem službovanju v Št. Lenartu je šel za učitelja v

Z odločbo splošne seje od 5. junija 1931., št. 52.016 je glavna kontrola izrekla, da s to rešitvijo soglašala.

Na podlagi te odločbe se bodo premnogim upokojencem, ki so često brez sleherne svoje krivde prešli na draginske doklade več, kot bi jim pripadalo po predpisih, odtegljali znatno znižali, s tem pa se jim bo možnost preživljanja zelo olajšala.

(»Naš Glas«).

— § Zaračunavanje davka na poslovni promet. Z zakonom o skupnem davku na poslovni promet z dne 12. julija 1930, ki se je pričel uporabljati z dnem 1. aprila 1931, je bil dosedanji način plačevanja poslovnega davka deloma izpremenjen ter se je uvedel takozvani skupni davek na poslovni promet, ki sloni na principu, da se davek plača od istega predmeta le enkrat, to je na mestu produkcije ali ob uvozu v državo, dočim se je prej davek zaračunal v vsaki prometni fazi. DAVEK SE SEDAJ PLAČUJE PO SKUPNI STOPNJI (skupni davek) pri proizvoznikih, ob uvozu in pri trgovcih.

Doslej so vse državne in samoupravne oblasti in ustanove zaračunavale pri vseh nabavah 1% davek na poslovni promet. Z novim zakonom je ta odredba deloma izpremenjena in sicer: Za vse nabave za račun države ali samoupravnih teles, sklenjene po 1. aprilu 1931 se ob izplačilu ne zaračunava in odteguje davek na poslovni promet. Izvzeto od tega pa se v smislu čl. 5. Uredbe o skupnem davku na poslovni promet še nadalje zaračunava in odvaja pristojni davčni upravi obči 1% davek na poslovni promet v naslednjih primerih:

Za nabavke življenjskih potrebščin za ljudi in živino v nepredelanem stanju, za katero v tarifi ni predvidena stopnja skupnega davka na poslovni promet (na pr. žito, krompir, skratka poljski pridelki; za riž na pr. pa je določena v tarifi stopnja skupnega davka in se tedaj ne sme zaračunavati še 1% obči posl. — prom. davek). Nabave življenjskih potrebščin neposredno od pridelovalca pa v obče niso podvržene poslovnemu davku.

Pri nabavah ostalih predmetov in blaga se ne sme zaračunavati davek na poslovni promet (na pr. pisarniški material, knjige, tekstilno blago, les, premog) ker plača davek proizvoznik pri davčni upravi ali za uvoženo blago uvoznik pri carinarnici.

Za usluge (dela), ki jih izvrše po naročilu in na račun državnih ali samoupravnih teles privatne osebe bodisi z umstvenim ali fizičnim delom (inženjerji, zdravniki, umetniki, obrtniki, delavci itd.) se zaračunava 1% posl. prometni davek, kakor doslej, ako gre izključno le za uslugo (delo) brez trošenja materiala (naprava načrtov, delo obrtnika za razna popravila).

Ako se pri izvršitvi dela obenem troši tudi material, je treba upoštevati da-li je oni, ki v konkretnem primeru izvršuje uslugo (delo) potrošnik (predelovalec) materiala ali dobavitelj.

Podgorje, kjer so vzeli v najem skromno kmetško hišo. Kako se mu je godilo tam, ve le on. Ta kraj se mu je tako priljubil, da ga ni zapustil do svoje upokojitve leta 1925. in še takrat z najtežjim srčem. Iz podrtje kmetijske hiše je nastala sedanja šola v Podgorju. Koliko truda je bilo, a njegova delavnost je premagala vse. Ko je bila stavba kolikor toliko za pouk, je gladil, likal, pilil, zaljšal mlada srca v njej in to vse otroke od 6. šolskega leta do 14. leta obenem. Po tem trudopolnem delu je pa krasil okolico šolskega poslopja, cepil in sadil sadno drevje. Njegov delokrog je bil kmalu viden po celem Podgorju. Šola ni bila samo svetišče deci, bila je svetovalnica celi okolici Podgorja.

Tako so mu minula leta v samem delu. Upokojen je večkrat dejal: »Ne vem, kdaj je minulo teh 40 let.«

Podgorja ni mogel pozabiti nikdar. Zato mu je bila edina zadnja želja: »Tam gori v Podgorju me pokopljite, tam hočem imeti svoj večni dom med svojima hčerkama in svojimi Podgorjani!«

Kako globoko je ukoreninil ljubezen ljudstva do sebe, je pokazal pogreb dne 26. oktobra t. l., ko smo ga spremenili na njegovi zadnji poti na grič s cerkvico posvečeni Materi Božji Podgorski. Vila se je dolga, dolga vrsta med brdi in vsakemu je bilo v duši težko.

Komaj se je začel g. Božič, prejšnji župan občine Zabukovja, poslavljati od Tebe, je plakalo vse. Nismo plakali le mi, žalostile so se gore zavite v sivo meglo.

Tako smo Te spremenili in pokopali... Kazal si nam ostalim idealna pota učiteljevanja. Kakor si bil skromen, tako smo zrlj v Tebi odličnega šolnika. Ostanek nam v trajnem spominu kot človek vztrajnega dela in ljubezni do bližnjega. S Teboj je zopet odšla markantna oseba med one moške učitelje iz Posavja, ki si jim bil veren drug, nam pa kažipot z neusahljivimi ideali.

Gorske vile naj Te negujejo v Tvojem večnem snu — blaga duša, dragi tovariš! Tvojim ostalim pa globoko sočustvovanje.

Tovariš Anton Eržen je zagledal luč sveta na Goriškem v vsi Cerknjo 7. januarja 1866. Študiral je v Ljubljani in maturiral na učiteljskem letu 1885. Najprej je služboval v Zabukovju 4 leta; nato pa do svoje upokojitve leta 1925. na sosednji šoli v Podgorju. Kar je tu ustvaril, je vredno občudovanja. Iz podrtje ustvariti svetišče, to ve in čuti samo tisti, ki je prebrel ona pota kakor rajni tovariš Eržen.

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.

Ako predeluje ali troši svoj material, se zaračunava 1% obči davek, čeprav je ta material podvržen plačilu skupnega davka na posl. promet, ker je iz tega materiala napravil nov predmet. Ako pa je deloma material samo dobavil in na njem ni ničesar predelal ali dodal, se od vrednosti tega materiala ne zaračunava obči poslovno-prom. davek. Na pr.: Za pločevino se plačuje skupni davek na posl. prom. ob uvozu ali ob proizvodnji. Kleparju, ki je napravil na poslopju nove žlebove se mora ob izplačilu zaračunati 1% obči davek od celokupnega zneska, ker je s predelavo pločevine napravil nov predmet. Instalater, ki je izvršil kompletno električno instalacijo, mora plačati obči 1% davek od celokupnega računa, razen za dobavljene žarnice, lestenice in motorje, ker na slednjih predmetih ni ničesar dodal ali predelal, medtem ko je iz ostalega instalacijskega materiala napravil nov predmet, to je električno omrežje. Analogno je postopati pri vseh podobnih nabavah.

Vse šolske upravitelje opozarjamo na ta določila, obenem pa še posebej na zakon o skupnem davku na poslovni promet, z dne 12. julija 1930. »Sl. l.« št. 26 z dne 19. septembra 1930 in na dopolnilni zakon in izvršilne uredbe v »Sl. l.« št. 26. z dne 17. aprila 1931.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE ŠOLE.

Solskim upraviteljstvom in učiteljstvu narodnih šol priporoča Učiteljska tiskarna, da nabavijo nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministristvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v rilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vežbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vežbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Solska upraviteljstva in učiteljstvo naprošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Solska upraviteljstva so prejela podroben prospekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

—§ Pogoji za sprejem na učiteljske. Na podlagi § 34 zakona o učiteljskih je prosvetni minister predpisal pravilnik o sprejemnih izpiti in vpisu v I. razred učiteljskih. Zakon določa:

Čl. 1. Učenci in učenke, ki se v smislu §§ 33., 34. in 35. zakona o učiteljskih prijavijo za vpis v I. razred učiteljskih, je treba takoj po vpisu zdravniško pregledati. Pregled opravi šolski zdravnik, če pa tega ni, sreski sanitetni referent iz kraja, kjer je šola. Ta pregled bo 14. in 15. septembra. Priostvujejo mu praviloma ravnatelj ali njegov namestnik in en učitelj, ki ga ravnatelj določi.

Čl. 2. Učence, ki bolehalo na dolgotrajni bolezni ali ki so podvrženi bolezni, nevarni za druge učence, ali pa imajo kakršnokoli telesno napako od rojstva ali ki za svoja leta niso dovolj razviti in pravilno fizično raščeni, se ne smejo pustiti k sprejemnemu izpitu. Razlog o odklonitvi je treba navesti na prošnjo. To opombo podpišejo zdravnik in prisotni člani. Takemu učencu je treba takoj 16. septembra vrniti vse priložene listine s podpisom članov.

Čl. 3. Sprejemna izpita sta dvojna: a) za učence z nižjim tečajnim izpitom srednjih šol, b) za učence z izpitom meščanske šole.

Čl. 4. Učence z nižjim tečajnim izpitom srednjih šol je treba glasbeno preizkusiti glede sluha in glasu. Učenci, ki nimajo posluha, pa čeprav so telesno zdravi, se ne smejo sprejeti v učiteljske. Tem učencem je treba takoj vrniti listine.

Čl. 5. Izpraševalni odbor za glasbeno sposobnost tvorijo ravnatelj ali njegov namestnik, glasbeni učitelj in še ena učna moč, ki je glasbeno izobražena.

Čl. 6. Sprejemni izpit učencev s položnim izpitom meščanskih šol je pismen in ustnen.

Čl. 7. Pismen izpit je treba polagati iz narodnega jezika, iz narodne zgodovine in iz zemljepisja Jugoslavije, matematike v obsegu, določenem za nepopolne gimnazije (štirirazredne).

Čl. 8. Ustmene izpizte je treba položiti iz narodne zgodovine in iz zemljepisja Jugoslavije, matematike v obsegu, določenem za nepopolne gimnazije (štiri razredne).

Čl. 9. Izpraševalni odbor za učence meščanskih šol tvorijo ravnatelj ali njegov namestnik in člani učiteljskega zbora za posamezne predmete, ki jih določi ravnatelj.

Čl. 10. Po končanem pismenem in ustmenem izpitu sklepa izpraševalni odbor, ali kandidata sprejme ali ne.

Čl. 11. O izpitu se vodi zapisnik. Vanj je treba zabeležiti postavljene naloge za pismen izpit, učenčevo ime in sklep o njegovem sprejemu ali odklonitvi. Zapisnik podpišejo vsi člani, piše ga pa član odbora, ki ga določi ravnatelj.

Čl. 12. V prvi razred se lahko sprejmejo učenci s končanim 5. ali 6. razredom gimnazije, če niso prestari, če so telesno in duševno zdravi in če imajo posluh in glas.

Naša gospodarska organizacija.

—§ Učiteljska Gospodarska Poslovalnica prosi vsa učiteljska društva, da nemudoma reagirajo na zadnjo okrožnico UGP glede ureditve članstva in imenovanja zaupnikov za UGP.

Obenem apelira na vse zavedno učiteljstvo, da naroča vse potrebščine potom UGP. Posebno priporočamo nabavo prvovrstnih radio-aparatur, radio potrebščin, dalje nabavo domačih šolskih lekarn, glede katerih smo v kupčijski zvezi z odličnim strokovnjakom, nabavo Lutzovih peči itd. Naj vsak pomisli, da je vsako naročilo opeka k našemu domu.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potom U.G.P.

Mladinska Matica.

V nekaj dneh dotiskamo še nekaj naklade 1. številke »Našega roda«. Kdor si želi še kaj izvodov te številke, naj sporoči to takoj upravi.

Prihodnja seja Mladinske Matice bo v soboto 14. t. m. ob 18. uri.

V kratkem izide 2. štev. »Našega roda«. Tudi ta številka je prav zanimiva, tako vsebinski kot ilustracijski del Poleg starih so trudnikov srečamo tudi celo kopico novih imen, med temi Bevkva, Magajno, Pajka, dr. L. Čermelja, dr. O. Reyo in dr. Od ilustratorjev pa sta nova Pavlovec in Deržaj.

Najprimernejši dar za Miklavža za otroke od 6. do 8. leta je Ribičičeva knjiga »Mihec in Jakec«. Ob tej knjigi se naučijo otroci čitati. Ob tej knjigi se naučijo otroci misliti. Ob tej knjigi se naučijo smejeti se od srca. 20 šegavih poglavij izpopolnjuje 1200 Gasparijevih sličic. — Pouk podaja tu zabavi roko, koristno se tu z lepim kosa.

Za otroke od 8. do 14. leta pa je Lovrenčičeva knjiga legend »Tiho življenje«. To je knjiga lepe umetniške vrednosti. Snov je vzeta iz narodnih motivov, a obdelana je prav originalno. Šest legend je tu v prozi, ki se čita kot pesem. Jezik je mehak in svež, slog blesteč. Knjigo je okusno ilustriral Božidar Jakac.

Nobena šolska knjižnica ne bi smela biti brez teh knjig. Nobena premožnejša družina ne bi smela zamuditi te ugodne prilike za nakup. Obe knjigi staneta enako. Kartonirani izvodi so po 12 Din, izvodi vezani v polpatno po 24 Din in v platno na finejšem papirju po 27 Din. Naročila je poslati na sledeči naslov: Mladinska matica, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6/I

Učiteljski pevski zbor JUU.

pev — Vsa šol. upraviteljstva in ostale, ki so sprejeli pesmarico »Mladini ob 100letnici rojstva F. Levstika«, prosimo, da nam nakažejo dotični znesek, ker moramo tudi mi poravnati svoje obveznosti. Obenem Vas prosimo še enkrat, da zbirko toplo priporočite vsem, posebno onim, ki se zanimajo za mladinsko glasbeno literaturo. Odbor.

pev. — Pevski tečajji se vršijo še nadalje vsako soboto od 19. do 21. ure v Glasbeni Matici za članice in članke iz Ljubljane in okolice. Pevski zbor bo imel v kratkem več nastopov, zato upravičeno pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode priredi v nedeljo 15. novembra ob 11. uri velik koncert v dvorani hotela »Union« pod vodstvom tov. Avgusta Šuligoja. Nastopi 110 otrok s pestrim sporedom narodnih in umetnih pesmi. Pri klavirju tov. Pertot Milan

Šolski radio.

—r Vprašanje. V šoli imamo radio. Le žal, da se vrši šolska oddaja samo v torek in petek, ko je zadnja uro od 11. do 12 ure verouk. Ali bi bilo mogoče oddajati druge dneve, zlasti ker imajo gotovo tudi po drugih šolah ta dneva verouk?

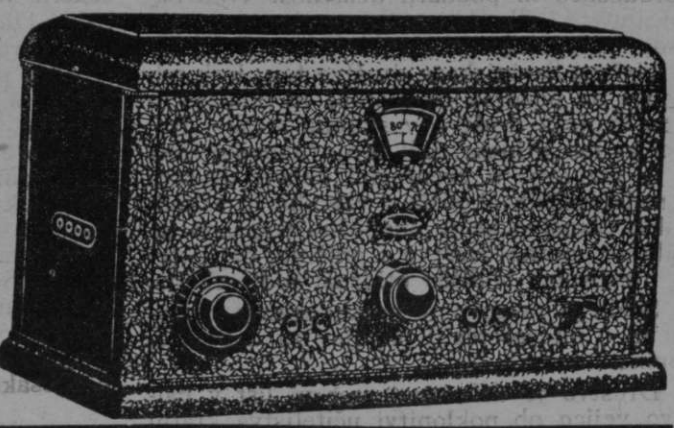
—r Odgovor. Vaše želje ni mogoče upoštevati, ker se vrši verouk po različnih šolah vse dni. Če bi prestavili šolsko oddajo na drugi dan, bi se oglasila druga šola z isto željo. Svetujemo Vam, da prestavite verouk na drugi dan ali drugo uro. — Šolski radio je ustanovljen po nalogu kraljevske banske uprave in Vam bo prosvetna oblast gotovo odobrila spremembo urnika, da Vam s tem omogoči s pridom uporabljati radioaparata, ki ga imate na šoli.

ZAMENJAMO

vaš rabljeni baterijski aparat za novo tipo za popoln priključek na električni tok, proti zmernemu doplačilu, ki ga je možno plačati tudi v obrokih. **Zahtevajte takoj ponudbe z navedbo aparata, ki ga hočete zamenjati.**

RADIO

LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 5

Polemika.

NEKAJ BESED V POJASNILO IN PRE-SOJO.

V uvodnem članku zadnjega »Učiteljskega Tovariša« z dne 5. nov. t. l. je napisana v komentarju, ki ga podajata predsednik in tajnik JUU — sekcija za Dravsko banovino — k notici »Paralelna društva in stanovska organizacija«, tudi tale ugotovitev:

»Pod okriljem »Društva učiteljev« se je vršilo vzgajanje našega stanovskega naraščaja, kjer so se v srca mladih bodočih kolegij vlagala sledeča zrna: »So res upravitelji, katerim je zelo težko ustreči in ki se samim sebi zde mnogo vzvišeni nad ostalim učiteljstvom...« »kljub njegovemu (upraviteljevemu) despotstvu...« »tudi najbolj sekanten upravitelj...« »občevanje z upraviteljevo soprogo, zlasti če ta ni inteligentna...«

Ker sem to predavanje imela jaz, ne da bi me bilo »Društvo učiteljev« za to prosilo, temveč sem se sama ponudila, da želim mladim bodočim tovarišicam izpregovoriti nekaj besed in jim dati primernih nasvetov za bodoče življenje, ne nosi društvo kot tako nobene odgovornosti, ker referata nisem pred predavanjem izročila nikomur v cenzuro. Jaz pa si upam svoj referat zagovarjati pred vsakomur in vsak čas. Stavki, ki so v zadnjem »Učit. Tovarišu« samo iztrgani iz celote, se slišijo vse drugače. In dobe čisto drug pomen, če jih beremo v celotnem referatu. Zato prosim priobčite, če že nečete vsega, vsaj točko mojega referata: »Kakšna naj bo učiteljica v občevanju z upraviteljem in njegovo družino in kakšna v občevanju s kolegi in kolegijami.« (Referat vam je na razpolago v »Slov. Učitelju« št. 7—8, kjer je v celoti priobčen.) Že to dokazuje, da nisem imela nikakih zahrbtnih namenov, ker sem ga dala na razpolago takega, kakršnega sem govorila. Tudi sem sigurna, da bo našel umevanje vsaj pri 95% upraviteljev, v 100% pa pri njihovih soprogah. Vsak mora uvideti, da sem govorila resnico in da nisem imela namena razdirati in sejati sovraštvo — kdor me pozna, ve, da tega sploh ni v moji naravi — temveč le družiti in v mlada srca vcepiti ljubezen, čut tovarštva in harmonije. — Nihče pa ne more trditi, da ni sekantnih upraviteljev kakor tudi nihče, da ni sitnih učiteljic.

Referat sem napravila večinoma po svojih lastnih doživljajih in sem hotela prav zato dati našim bodočim tovarišicam nekaj nasvetov, da bodo skušale biti zadovoljne tudi v oddaljeni vasi in ne bodo klonile ob najmanjši nezgodi.

To je bil moj namen in našla sem tudi umevanje pri vseh tistih, ki so referat slišali ali čitali in med temi je bilo tudi nekaj upraviteljev. Torej sodite nepristransko in vzemite besede tako, kot-so bile izrečene.

Ivanka Cegnarjeva.

V OBRAMBO UPRAVITELJEV.

Ker je zadeva prišla v polemiko, odgo-varjam osebno:

Vzgoja stanovskega naraščaja in briga za to je bila od skupščine odrejena sreskima učiteljskima društvoma za Ljubljano-mesto in Maribor-mesto. Članice teh društev so tudi tovarišice, ki jim je dana polna možnost, da v skupni organizaciji vzgajajo tudi ženski učiteljski naraščaj.

Ni vseeno ali se vzgaja naraščaj pod okriljem skupne organizacije ali izven nje. Na ta način se ga že v prvih početkih odvaja od skupne organizacije. Vzgoja stanovskega naraščaja ni zadeva poedinca, ne sme biti zadeva kake skupine, tudi ne more biti zadeva kakega separatnega društva, temveč je edina zadeva skupne organizacije — poleg šole, ter se mora gojiti z največjo odgovornostjo.

V istini je predavanje članske avtorice vsega priznanja vredno, temu ne oporekam in je nad vsak dvom njen dober namen. Preko citiranih stavkov pa nisem mogel iti iz razloga, ker je zadeva globljega značaja. Šel bi tudi mimo citiranega v referatu da ni to le drobec splošnega razpoloženja, ki izhaja iz vrst nekaterih tovarišic in ki se že skoro bolešno goji in poudarja ob vseh mogočih prilikah proti upraviteljem. Ne smemo pozabiti, da gre tu tudi za službene odnose in službeno razmerje upravitelja.

Ne morem si misliti upravitelja, ki bi bil v svojem službenem poslovanju »despot« in »sekant«, če grem že mimo slike, kakor se ga riše glede domišljavosti. Ne smemo pozar-

biti, da mladina prerada generalizira iz izjem na splošnost, da je danes že itak prenasičena z nekritičnim zabavljanjem, pri čemer ne tehta in presoja danega slučaja in položaja. Edino dobro še, da se je upraviteljice izvzelo ter ne bo imel naraščaj pred sodkov vsaj do njih, ako pride na šole k upraviteljicam.

Danes sem primoran povedati to, kar sem opustil prvič, da postaja nerapoloženje proti upraviteljem že kvarno za službene odnose. Ne bojim se tega jasno in javno povedati. Mi bodo že oprostile tovarišice, četudi so v 2/3 večini. Zaradi mene jo lahko uporabijo, ako jim drago tudi danes, ker mi ni za »prestiž«, kakor ga ima v mislih odbor »Društva učiteljev«, v »pojasnilu« v zadnjem listu. Kakor sem se še vedno z vso vnemo zavzel za vsako vprašanje tovarišic, tako ne morem povsem deliti sedaj mišljenja z njimi, ker gre stvar predaleč in je kvarna, ako se tako nadaljuje.

Tako daleč ne sme iti, da se bo že vsaka službena zadeva smatrala kot »despotstvo« in »sekantnost« — kar se je bati, ako se bo razvijalo to vprašanje v taki smeri naprej.

Zato pa taka vprašanja spadajo v skupno organizacijo, da se slišite obe plati in se tovariško razčistijo — brez ovinkov in strasti. Tako vprašanje ne sme služiti kot razlog za potrebo separatnega združevanja. Druge neslužbene poti za rešitev ni in če se še tako ne da rešiti, je dovolj službenih poti, da se »despotstvo« in »sekature« upraviteljiv tudi službeno razčistijo.

Takrat so pa tovarišice lahko prepričane, da tudi organizacija ne bo štela takih upraviteljev, ki bi šli preko svojega službenega takta in dolžnosti in se ne bo vtikala v dolžnost, ki jo mora v takih primerih storiti — oblast. Za take slučaje je pa edina prava pot službeno razčiščenje, ker je treba gledati tudi na to, da poleg stanovske morale ustvarjamo tudi službeno moralo v obojestransko korist, predvsem pa v korist stvari, šole in skupnega prosvetnega dela. Če je stvar tako daleč, potem je ne razčiščujmo privatno, temveč edino službeno!

Tudi v skupni organizaciji se da najti modus, da bodo tovarišice lahko prav zapuno obrazložile svoje težnje in težkoče ter bodo našle polno zaščito.

Tovarišice naj bodo prepričane, da se lahko še najbolj zanesejo na skupno organizacijo ter jih bo skupna stanovska organizacija še najbolj zaščitila in bo skrbela tudi za njihove interese.

Ako pa žele svojo lastno organizacijo, ki se bo bavila tudi s stanovskimi vprašanji in zadevami, potem naj povedo to jasno, da bomo drug z drugim na čistem!

Ivan Dimnik.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo dne 14. nov. 1931 ob 9. uri v Ormožu. Pol ure pred zborovanjem bo odborova seja. — Odbor.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo dne 3. oktobra t. l. v Celju ob udeležbi 160 članjenih.

Uvodoma je predsednik tov. Gosak pozdravil navzoče članstvo.

Zapisnik o izrednem obnem zboru dne 29. junija t. l., na katerem se je društvo reorganiziralo v smislu uradniškega zakona in pravil JUU, je bil prečitani in odobren.

K nekaterim dopisom je zavzelo društvo svoje stališče. Članstvo želi, da se sedaj članarina za SSM ne povišuje. Sprejet je bil na znanje dopis sekcije o učiteljskih premestitvah. Tu se naj dosledno zastopa stališče, da se ne upošteva nobena anonimna ovadba. Debatiralo se je o odtegljajih za naturalna stanovanja učiteljstva, ki naj ne presejajo uradniške stanarine in ne poslabšajo našega gnetnega položaja. Ker se nam od draginjskih doklad odteguje stanarina, ki jo dajejo občine učiteljstvu, naj bi jo občine plačevale direktno državi in nam ostanejo draginjske doklade neokrnjene.

Učiteljstvo vranskega sodnega okraja, doslej včlanjeno v Savinjskem učiteljskem društvu, je med tem na posebnem zborovanju sklenilo svojo likvidacijo in združitve s celjskim društvom, ter je sedaj vstopilo viharno pozdravljeno v dvorano.

Tov. predsednik Gosak mu je izrekel iskreno dobrodošlico in poudaril delavnost vrljih Savinčanov, ki jih Celjani z veseljem in s ponosom sprejemajo v svojo sredino. Predsednik bivšega Savinjskega društva tov. Jarh odgovarja na pozdrav in sporoča likvidacijo in vstop svojega društva v skupno sresko društvo, ki mu prinaša tudi svojo imovino. Sledil je razgovor o eventualni delitvi društva po nadzorniških okoliših v vzhodni in zahodni del. Članstvo se je enodušno soglasno izjavilo za enotno društvo s prošnjo, da se temu njegovemu stališču pridruži tudi sekcija.

Sledil je razgovor o napredovanju v skupini in o interpretaciji pogojev za dosego 5. skupine.

Društvo je dalo svoj srebrni list v palmovo vejico ob poklonitvi učiteljstva kralju Petru I. ob odkritju njegovega spomenika v Ljubljani.

Tajnik tov. Roš je podal letno poročilo, ki izkazuje delo društva v prošlem letu kot zelo aktivno, saj je uspelo združiti vse učiteljstvo v okraju, nuditi članstvu prvovrstna predavanja in dvigniti udeležbo na 6 zborovanjih na 81%. Blagajnik tov. Gerlanc je za beležil precejšen prebitok in dejstvo, da je članstvo poravnalo vso članarino. Knjižničar tov. Gobec je poročal o knjižnici, ki šteje 378 knjig, največ pedagoških del, in stalno sledi času O delu Učiteljske gospodarske zadruge v Celju sta poročala tov. Voglar in Zemljič. Društvenemu odboru je bil soglasno izrečen absolutorij, tov. blagajniku s še posebnim priznanjem.

Podala so se kratka poročila o učiteljskih tečajih v počitnicah.

Sprejeti sta bili resoluciji zadevajoči upravne zadeve organizacije, ki sta bili predloženi sekciji.

Določil se je društveni proračun za novo upravno leto. Društveni knjižnici se je votiralo 2000 Din, Učit. domu v Mariboru 500

Din. Člani bodo plačevali letno po 130 Din sekciji, 10 Din Pedagoški centrali v Mariboru in 30 Din društvu, staroupokojenci in učitelji poročene učiteljice pa skupno 80 Din.

Na predlog posebnega odseka je bilo soglasno z vzklikom izvoljeno novo društveno vodstvo, ki se je naknadno konstituiralo.

Upravni odbor: predsednik Gosak, podpredsednica Zupančičeva, tajnik Pogačnik, blagajnik Jarh, knjižničar Gobec, odbornika Hajnšek in Roš, namestniki: Schreinerjeva, Lavričeva in Pregelj. Nadzorni odbor: predsednik Sevnik, podpredsednik Lušin, tajnik Šega, namestnika Voglar in Volavšek.

Prihodnje zborovanje bo 5. decembra v Celju.

J. Gosak, predsednik. J. Pogačnik, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO V KONJICAH je zborovalo 26. septembra t. l. v Konjicah. Od 69 članov je bilo navzočih 62.

Po odobritvi zadnjega zapisnika in temeljiti obravnavi dopisov so poročali društveni funkcionarji. Poročila so se brez debate sprejela. Blagajničarki tovarišici Ruži Davidovi se je priznala razrešitev s posebno pohvalo. S soglasnim sklepom navzočih članov se je izvršila likvidacija okrajnega društva, ter se je ustanovilo novo društvo z gornjim naslovom. Volitve so se vršile z glasovnicami. V upravni odbor so bili izvoljeni: Schell Hinko (predsednik), Kržič Janko (podpredsednik), Sekirnik Makso (tajnik), David Ruža (blagajničarka), Unverdorben Josip, Brglez Fran, Pavlič Ivo (odborniki). Namestniki: Mravljak Karol, Režabek Marjana, Solat Franc. — V nadzorstveni odbor so bili izvoljeni: Mravljak Amalija (predsednica), Friedl Franja (podpredsednica), Podlogar Rudolf. Namestnika: Dobnek Leo, Časl Janko.

Prihodnje zborovanje se je določilo v zadnji tretjini meseca oktobra na Prihovi. Vršilo se je 24. oktobra t. l. Zaradi slabega vremena se je udeležilo hospitacije pri tov.

Kontlerju še 23 članov. Po končani hospitaciji nam je tov. Kontler razložil bistvo naše delovne šole, ki naj vznikne iz potrebe same in naj ubira pota v strogo nacionalnem jugoslovanskem duhu. Po končanem oficijelnem delu se je razvila prav animirana tovariška zabava v prijazni Sekuličevi gostilni.

Schell Hinko, preds. Sekirnik Maks, tajnik.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zemljepisnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krušlinu.

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samoi Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

Književnost.

—k Volk Sivor je naslov lični mladinski knjižici, ki jo je spisal meščansko-šolski ravnatelj v pokoju Josip Brinar. Cena vezani knjižici, ki jo je založila tiskarna Brata Rode & Mantinčič v Celju, je 18 Din. — Knjižica prinaša obilico zanimivosti iz tajinstvenih gozdov Notranjske in s Krasa. To knjižico posebno priporočamo mladini, ki se ob čudežnih prigradbah volka Sivorje ne bo le razveseljevala, ampak bo pri tem tudi vzljubila slovensko zemljo pod Nanosom, Javornikom in Snežnikom.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

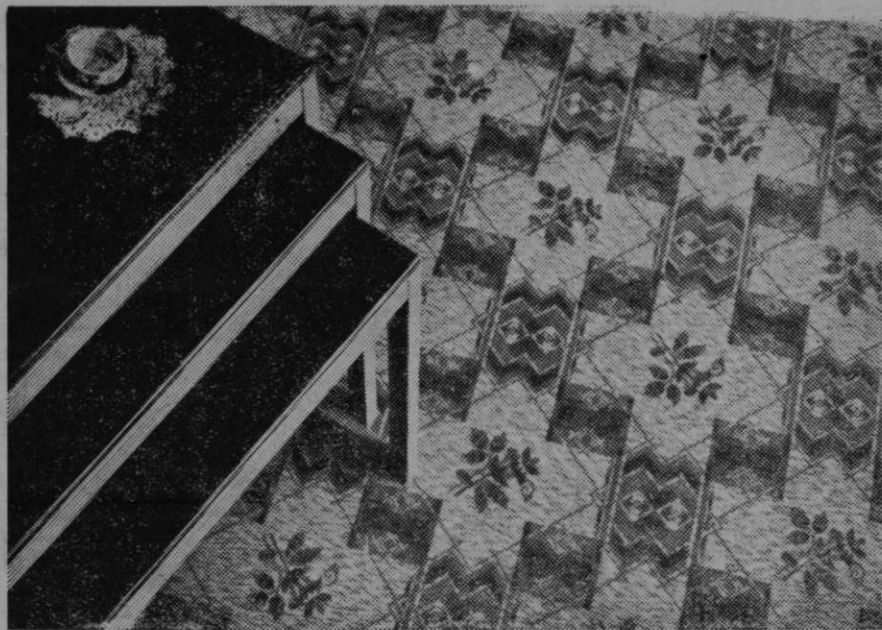
FOTO-SPORT

Vam dela veselje le z dobro kamero, katero kupite najcenejše pri Fr. P. Zajec, optik — Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

MED LIPOV

trebamo večjo količino uz povoljno cijenno i uvjete. Petrić, Zagreb 6. Pošt. pretinac 99.

— Katera izmed učiteljic žen. roč. del bi zamenjala svoje službeno mesto z enakim v lepem kraju Savinske doline v bližini železniške postaje in mesta Celje? Naslov se izve pri uredništvu tega lista pod »Zamenjava«.

LINOLEJ

v veliki izbiri priporoča

A. & E. SKABERNÈ - LJUBLJANA

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER — puškar — LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠT. 9

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Podpirajte in širite

Mladinsko Matico!

P. n.

šolam in šol. upraviteljem

vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja in vse knjigoveške potrebščine po najnižjih cenah: platno, marmor papir, sukanec, lepenka itd.

Anton Janežič

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in zaloga vseh knjigoveških potrebščin
Ljubljana, Florjanska ulica št. 14

Tvrdba

A. Žibert

priporoča za Božič veliko zalogo modernih

snežk in čevljev

po najnižjih cenah

Ljubljana — Prešernova ulica

VELETRGOVINA

F. König

CELJE
" Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

v korist „Učiteljskemu domu“ v Ljubljani in Mariboru

Cene konkurenčne! Zahtevajte ceniki!

Zaloga vseh šolskih zvezkov, bežnic, dnevnikov, skicir in podkladkov. — Zvezki za okroglo pisavo štev. 1, 2, 3. Notni zvezki. — V vseh zvezkih je le najfinjši pisalni papir.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Otomane

peresnice, žimnice, divane ter vsa tapetniška dela izvršuje po najnižjih cenah

F. Sajovc

Ljubljana, Stari trg št. 6

Premog in drva

najboljše vrste dobavlja

I. Pogačnik

LJUBLJANA, Bohoričeva cesta 5.

Telefon 2059.

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

POVSOD NA ZALOGI
TISKOVINE NA ZAHTEVO

GÜNTHER WAGNER, WIEN X/1.

OSVALD DOBEIC - LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO ŠT. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, drobnega in modnega blaga po najnižjih cenah. — Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

Na debelo!

Na drobno!

Naročajte

vsa tiskarska dela za dom, šolo, urad in društvo

v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!